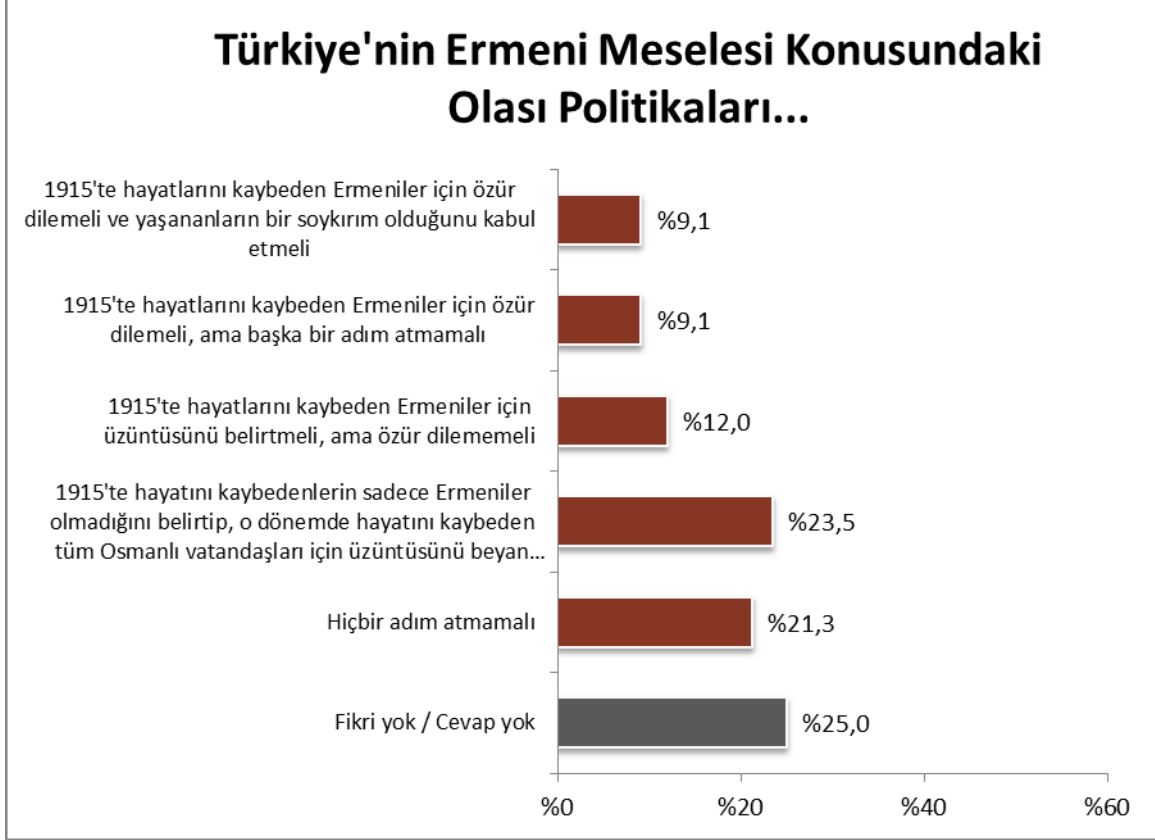

TÜRK KAMUOYU ERMENİ MESELESİNE YALNIZCA ÜZGÜN

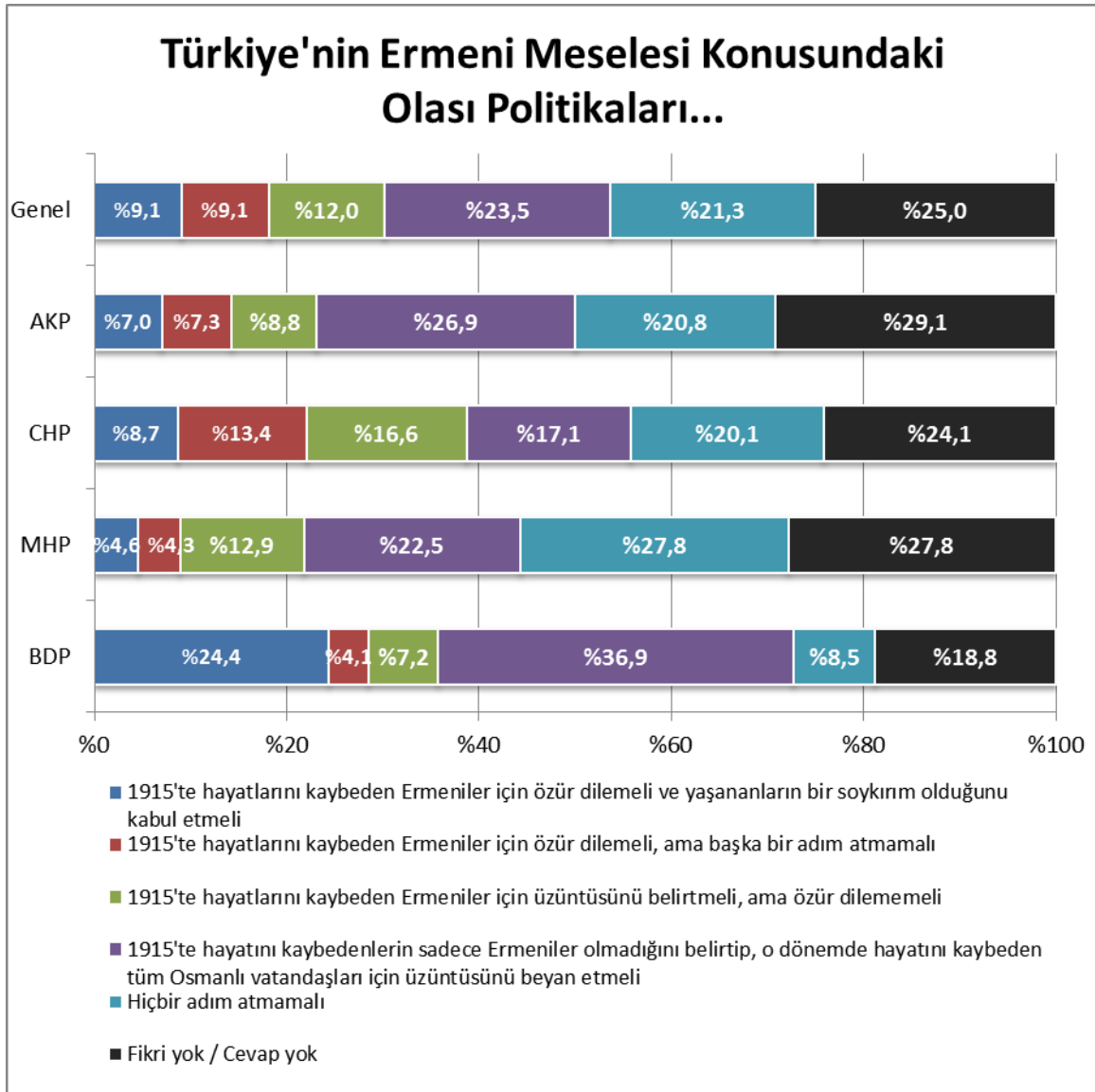
7 Kasım – 7 Aralık 2014 tarihleri arasında, Türkiye’de yaşayan seçmenleri temsil eden 1508 kişilik bir örnekleme yürütülen kamuoyu araştırmasında katılanlara, 2015’te karşılaşılabilecek Ermeni Soykırım iddiaları konusunda Türkiye’nin izleyebileceği bazı politika alternatifleri arasından en fazla hangisini tercih ettikleri soruldu¹. Ekonomi ve Dış Politika Araştırmalar Merkezi –EDAM’ın TNS aracılığıyla Türkiye çapında yaptırmış olduğu kamuoyu araştırmasına göre, kamuoyunun kayda değer bir kısmı dönemin Başbakanı Erdoğan tarafından 23 Nisan 2014 tarihinde yapılan açıklama ile somutlaşan resmi politikaya destek vermekte.

1915’te hayatını kaybedenlerin sadece Ermeniler olmadığını belirtip, bütün kayıplar için üzüntü belirtilmesi görüşünü savunan yüzde 24’lük bir kesime ilave olarak % 12’lik bir kesim 1915’te hayatlarını kaybeden Ermeniler için üzüntü belirtilip ancak özür dilenmemesi görüşünde. Soykırım iddialarının kabul edilmesi görüşünü kabul edenlerin oranıysa sadece yüzde 9; başka bir yüzde 9’luk kesimse Soykırım iddialarının kabul edilmeden özür dilenmesi

¹ “Önümüzdeki yıl 1915’de hayatlarını kaybeden Osmanlı Ermenileri’nin anısına, dünyanın çeşitli yerlerinde anma törenleri düzenlenecek ve mesajlar yayınlanacak. Bu etkinlikler öncesinde Türkiye, Ermeni meselesi ile ilgili olarak okuyacaklarımdan sizce hangisini yapmalı?”

yönünde bir adımı tercih etti. Araştırma çalışmasına katılanların yüzde 21'i ise Türkiye'nin Ermeni Soykırımı iddiaları konusunda herhangi bir adım atmaması görüşünü savundu.

Araştırma sonuçları arasında en ilginç çekenlerden biri de, görüşülen kişilerin yüzde 25'inin bu soruya yanıt vermemeyi tercih etmesi. Daha önce yürütülen EDAM Kamuoyu Araştırmaları'nda yüzde 10 civarında olan bu oranın, söz konusu Ermeni Soykırımı iddiaları olduğunda yüzde 25'e yükselmesi kamuoyunun bu konudaki duyarlılığının bir işareti olarak yorumlanabilir.

Araştırma sonuçları Türkiye'nin Ermeni Soykırımı iddialarına karşı atabileceği adımlar konusunda parti tabanları arasında anlamlı farklılıklar bulunduğunu gösterdi. Ermeni Soykırımı iddialarının kabul edilmesi ve özür dilenmesi gerektiğini düşünenlerin oranı kamuoyunun genelinde yüzde 9'ken; bu oran ankete katılan BDP seçmenleri arasında yüzde 24'e kadar yükseliyor. Katılımcılardan AKP ve CHP seçmenleri arasında bu yanıt verenlerin oranında bir fark yokken, MHP'ye oy vereceğini söyleyenlerde soykırım iddialarının kabul edilmesi görüşüne katılanların oranı sadece yüzde 4.

Ankete katılan CHP seçmenlerinin soykırım iddialarının kabul edilmesini tercih etmedikleri ancak özür dilenmesine göreceli olarak diğer parti tabanlarından daha olumlu yaklaştıkları görülüyor. Katılımcılar arasında CHP tabanında bu görüşü destekleyenlerin oranı yüzde 13'ken, diğer partilerde yüzde 4 ile 7 arasında değişiyor. Ankete katılan CHP seçmenleri arasında en fazla destek gören seçenek % 20'lik bir oranla "Hiçbir adım atılmaması". Bunu % 17'lik bir oranla o dönemdeki bütün kayıpları için üzüntü beyan edilmesi seçeneği izliyor.

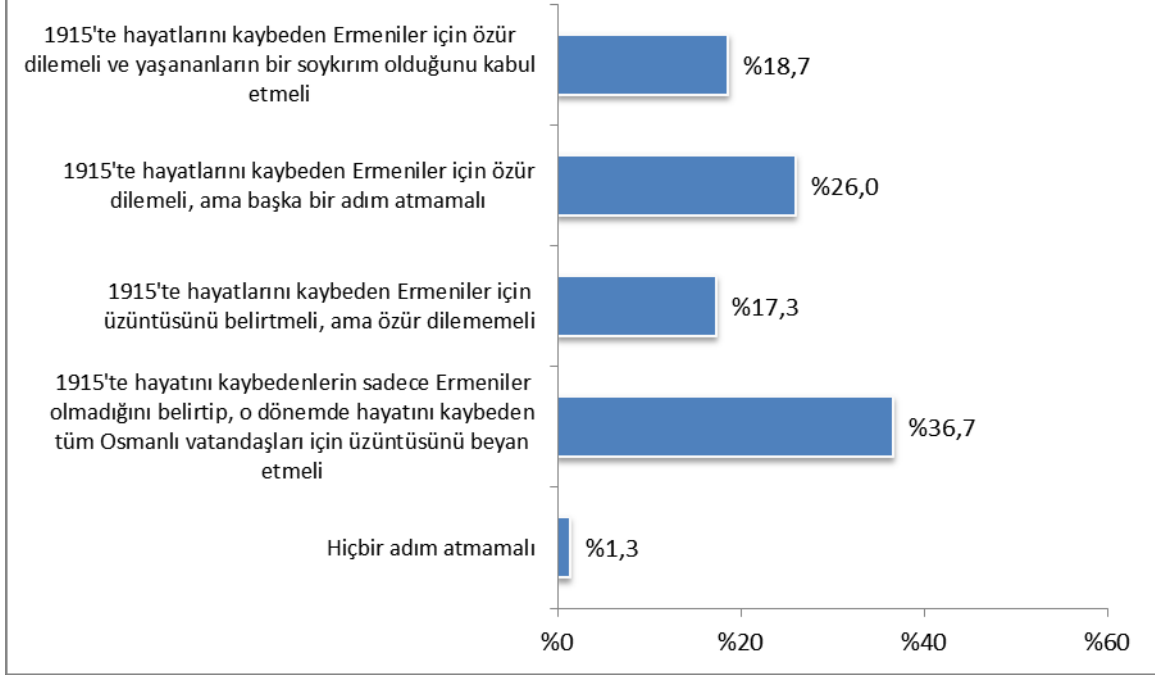
Ankete katılan AKP seçmenleri için de benzer şekilde en fazla tercih edilen tutumun 1915'te her iki taraftan da kayıpların olduğu yönünde bir anlayışa destek olduğunu söylenebilir. AKP'ye oy vereceğini belirten katılımcıların yüzde 27'si bu seçeneği tercih etmiş Ancak AKP seçmenleri arasında % 29'luk bir kesimin de "Fikrim Yok" seçeneğini işaretledikleri hatırd tutulmalı.

Bu seçenek, BDP seçmeni olan katılımcıların neredeyse yüzde 40'ı tarafından da destelenmekte ve bu parti tabanının da birinci tercihi. Araştırmanın en ilginç sonuçlarından biri MHP seçmenlerinin de bu görüşü desteklemesi. MHP'ye oy vereceğini söyleyenlerin yüzde 23'ü bu politikayı destekliyor. Bu açıdan bakıldığında "1915'te her iki taraftan da kayıpların olduğu" duruşunun Türkiye kamuoyunda siyasi parti tercihlerinden neredeyse bağımsız bir politika olduğuna işaret ediyor.

2015'te Ermeni Soykırımı İddiaları konusunda herhangi bir adım atılmaması görüşüne en fazla sahip çıkan seçmen MHP seçmenleri: Yüzde 28. Bu seçenek AKP ve CHP seçmenlerinde yüzde 21 civarında bir oranda belirtilmişken, BDP seçmenlerinin sadece yüzde 9'u bu görüşü destekliyor.

Soruya herhangi bir yanıt vermemeyi tercih edenlerin oranının yüzde 25 olduğu görülmüştür. Bu davranışla en fazla AKP tabanında yüzde 30'luk bir oranda karşılaşılmış. MHP seçmenlerinde yüzde 28, CHP seçmenlerindeyse yüzde 24 olan yanıt vermeme oranı; bu tutumun da neredeyse partiler üstü bir duruş olduğunu gösteriyor. Ermeni Soykırımı iddiaları Türkiye seçmenleri için hassaslığını koruyan bir konu ve bu hassasiyet bütün parti tabanları arasında neredeyse eşit oranda vardır.

Türkiye'nin Ermeni Meselesi Konusundaki Olası Politikaları...

Aynı soru EDAM tarafından bir dış politika uzmanlar paneline yöneltildiğinde, 150 uzmanın² bu konuda kamuoyundan farklı bir tutum sergilediği görülmektedir.

Ermeni Soykırımı iddiasının kabul edilmesi gerektiği görüşüne katılanların oranı kamuoyunda yüzde 9'ken, dış politika uzmanlar panelinde bu oran yüzde 19'dur. Soykırım kabul etmeden özür dilenmesi görüşü uzmanların dörtte birinin kabul ettiği bir görüşken, bu oran kamuoyu araştırmasında yüzde 9'dur.

Dış politika uzmanlarının yüzde 17'si "1915'te hayatlarını kaybeden Ermeniler için üzüntü belirtilmesi ama özür dilenmemesi" gerektiği görüşüne katılmaktadır.

Uzmanlar panelinde 2015 konusundaki en fazla tercih edilen politika, her iki taraftan da kayıpların olduğunun vurgulanması ve tüm kayıplar için özür dilenmesidir. Uzmanların yüzde 37'sinin tercih ettiği bu politikanın kamuoyunun yüzde 24'ü tarafından tercih edilmesi, bu konudaki ortak bir görüşün varlığına işaret etmektedir.

Uzmanlarla kamuoyu arasındaki en önemli fark ise, kamuoyunun yüzde 21'inin bu konuda hiçbir adım atmaması gerektiği görüşüne karşılık, uzmanlar arasında bu görüşe sadece yüzde 1'lik bir kesimin onay vermesidir. Uzmanlara göre, 2015 "hiçbir adım atmadan" geçirilebilecek bir yıl değildir.

² Uzmanlar çalışmasına 150 uzman katılmış ve araştırma çalışması Infakto RW tarafından yürütülmüştür.